

Erasmus+

PaRentsEdu - The Parents' Role in the out-of-school Education of their children

Numer projektu: 2017-1-PL01-KA204-038295

Platforma edukacyjna – Moduł 1

‘Diagnoza potrzeb dziecka w obszarze aktywności pozaszkolnych’

Zawartość

1. Struktura nauczania. Moduł 1 1
2. Handouty dla modułu 1(1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6)
3. Formularz ewaluacyjny
4. Bibliografia

Struktura modułu szkoleniowego

Numer	MODUŁ 1
Tytuł modułu	Diagnoza potrzeb dziecka w obszarze aktywności pozaszkolnych
Temat/Krótki opis	<p>Tematy: rozwój dziecka, etapy rozwoju, potrzeby i zainteresowania dzieci, zajęcia pozaszkolne.</p> <p>Krótki opis: To prawda, że każde dziecko rozwija się we własnym tempie, ale dzieci przechodzą też przez pewne określone etapy rozwojowe w konkretnych ramach czasowych.</p> <p>Ważne jest, aby to zrozumieć i tym samym znaleźć dla dziecka odpowiednie zajęcia pozaszkolne. Chcemy przyspieszyć rozwój dziecka poprzez dobieranie aktywności adekwatnych do zainteresowań i potrzeb charakterystycznych dla konkretnego etapu rozwojowego.</p>
Grupa docelowa	Rodzice, nauczyciele, wychowawcy, opiekunowie prawni, trenerzy
Cel ćwiczeń	Diagnoza potrzeb dziecka w zakresie edukacji pozaszkolnej zgodne ze stadium rozwojowym i zainteresowaniami
Cele kształcenia/ Umiejętności uczniów	<ul style="list-style-type: none">● Identyfikacja i opis różnych obszarów rozwoju dziecka● Zrozumienie cech charakterystycznych przedstawionych stadiów rozwojowych (zachowania i umiejętności), potrzeb i zainteresowań niemowląt, małych dzieci oraz młodzieży● Identyfikacja indywidualnych potrzeb dziecka● Kształcenie umiejętności odpowiedniego dobrania różnych zajęć pozaszkolnych dla dziecka zgodnie z jego potrzebami i zainteresowaniami
Wskazówki dla trenera	Weź pod uwagę przedział wiekowy dzieci, aby odpowiednio przygotować ćwiczenia dla rodziców.

Przykład planu sesji:

1. Powitanie rodziców. Trener wita uczestników i zaprasza ich do miejsca, w którym będą prowadzone zajęcia
2. Prezentacja. Trener proponuje aby wszyscy uczestnicy się przedstawili i zadaje istotne pytania z punktu widzenia dalszego prowadzenia sesji, mianowicie:

-o wiek dzieci

-o oczekiwania uczestników

Trener zaczyna robić notatki, aby zachować wszystkie uwagi i spostrzeżenia, które będą potrzebne do stworzenia podsumowania sesji pod koniec zajęć.

3. Wprowadzenie do modułu. Trener przedstawia cele modułu i tematy, które zostaną poruszone.
4. Tło teoretyczne. Trener wyjaśnia etapy rozwoju dziecka, kładąc nacisk na różne obszary rozwoju i przedstawia uczestnikom tabelę: *Kamienie milowe rozwoju dziecka*. (**Handout 1.1.**) oraz **Handout 1.2.** który zawiera porady dla rodziców odnośnie wyboru zajęć pozaszkolnych dla ich dzieci.
5. Następnie trener przeprowadza wcześniej wybrane ćwiczenia:

ĆW1 To ćwiczenie pomaga rodzicom zidentyfikować indywidualne potrzeby swoich dzieci na podstawie ich zainteresowań i wybrać działania, które mogą stymulować ich rozwój. Zobacz **Handout 1.3.**

ĆW2 To ćwiczenie pozwala uczestnikom przetworzyć to, czego się nauczyli. Zobacz **Handout 1.4.**

ĆW3 Ćwiczenia związane z rolą rodziców w edukacji ich dzieci. Zobacz **Handout 1.5.**

ĆW4. Ćwiczenie pozwala uczestnikom przetworzyć to, czego się nauczyli. Jest to metoda podsumowująca przebieg ćwiczeń. Zobacz **Handout 1.6.**

6. Podsumowanie i ewaluacja. Prowadzący daje uczestnikom czas na podsumowanie, komentowanie i zadawanie pytań pod koniec zajęć lub po każdym ćwiczeniu. Przeprowadza ogólne podsumowanie i ewaluację

	<p><i>Uwaga: Prowadzący rozkłada czas trwania sesji zgodnie z ustalonym planem. Dlatego to trener odpowiada za ustalenie odpowiednich przerw.</i></p>

3. Handouts: oddzielne pliki– *Handouts for Module 1 - PaRentsEdu*

4. Ewaluacja.

Trener może zaproponować własną metodę oceny lub użyć naszego formularza, znajduje się w oddzielnym pliku o nazwie *Evaluation of the Session*.

5. Bibliografia i odnośniki.

W pliku zatytułowanym *Bibliografia i odnośniki* znajdziesz książki, artykuły i inne materiały, dzięki którym można pogłębić wiedzę na temat rozwoju dzieci i aktywności pozaszkolnych.

Handout 1.1

Nazwa: Wiek i stadia rozwojowe dziecka

Potrzebne materiały: Długopis, tabelka z kamieniami milowymi rozwoju dziecka (1.1), Tabela potrzeb oraz zainteresowań dziecka (1.2). Wszystkie tabele muszą być dostępne w takiej ilości ile jest uczestników

Liczba uczestników: Brak limitów

Grupa docelowa: rodzice, nauczyciele, trenerzy, edukatorzy, terapeuci etc.

Wiek uczestników: Brak limitów

Wymagany czas: 30 min.

Cele:

- Zdefiniuj różne obszary rozwoju dziecka.
- Scharakteryzuj rozwój, potrzeby oraz zainteresowania niemowlęcia, dziecka, preadolescenta

Opis metody:

Trener zapoznaje uczestników z teorią dotyczącą stadiów rozwojowych dzieci w różnych okresach. Rozdaje uczestnikom tabelki z kamieniami milowymi rozwoju (1.1) oraz proponuje aby uczestnicy zastanowili się nad tym na jakim etapie jest ich dziecko. Ważnym jest, aby przypomnieć rodzicom, że każde dziecko rozwija się w innym tempie. Tabelka ma być wskazówką odnośnie tego, kiedy pewne umiejętności powinny się rozwijać.

Następnie trener opisuje niektóre potrzeby i zainteresowania dzieci w zależności od ich przedziału wiekowego i przedstawia uczestnikom "Tabelę potrzeb i zainteresowań dzieci" (1.2). Trener proponuje im, aby zastanowili się nad własnymi dziećmi i odnaleźli charakterystyki, które nie są wymienione w tabelce a które opisują etap rozwojowy na którym ich dziecko się aktualnie znajduje.

1. Wiek i stadia rozwoju dziecka

Każde dziecko rozwija się w innym tempie i w związku z tym ma inne potrzeby. Jednakże, wszystkie dzieci osiągają pewne kamienie milowe rozwoju w określonym czasie.

Zrozumienie tego daje rodzicom możliwość działania zgodnie z potrzebami dziecka, znając przy tym możliwości i potrzeby fazy rozwojowej, którą akurat przechodzi ich dziecko.

Zaznajomienie się z różnymi etapami rozwoju dziecka, zapewnia informacje, dzięki którym można zaproponować aktywności w obszarze zajęć pozaszkolnych, biorąc przy tym pod uwagę potrzeby dziecka.

Rozwój dziecka odnosi się do procesu, w którym człowiek rośnie i dojrzewa od niemowlęctwa do dorosłości.

Zmiany w rozwoju dziecka mogą wynikać z procesów uwarunkowanych genetycznie albo być rezultatem wpływów środowiskowych. Zazwyczaj jest to połączenie tych dwóch czynników.

Rozwój dziecka skupia się na zmianach mających miejsce w biegu życia człowieka, obejmuje okres od urodzenia po zakończenie adolescencji czyli do 17 roku życia. Jest to droga od zależności do autonomii w wielu obszarach: fizycznym/motorycznym, społecznym, emocjonalnym oraz poznawczym.

Rozwój motoryczny oznacza dojrzewanie fizyczne czyli wzmacnianie kości, mięśni oraz rozwijanie umiejętności do poruszania się.

Zdolności motoryczne dzielą się na dwie kategorie: motorykę małą i motorykę dużą.

- Motoryka mała odnosi się do niewielkich ruchów dłoni, nadgarstków, palców, stóp, ust, języka.
- Motoryka duża odnosi się do rozwoju mięśni, które umożliwiają utrzymanie głowy, siedzenie, poruszanie się.

Rozwój społeczno-emocjonalny obejmuje zdolność do zarządzania emocjami, umiejętność ekspresji emocji oraz zdolność do tworzenia pozytywnych, nagradzających relacji z innymi. (Cohen i in., 2005). Obejmuje zarówno procesy intrapersonalne jak i interpersonalne.

Jedną z podstawowych cech rozwoju emocjonalnego jest zdolność do identyfikowania i rozumienia swoich emocji tak, aby z sukcesem móc odczytywać swoje i cudze stany emocjonalne, radzić sobie z silnymi emocjami, wyrażać je w konstruktywny sposób, regulować swoje zachowanie, rozwijać empatię, budować i podtrzymywać relacje interpersonalne.

Rozwój poznawczy odnosi się do sposobu konstruowania myśli, włączając w to zapamiętywanie, rozwiązywanie problemów, podejmowanie decyzji.

Chodzi o to w jaki sposób ktoś postrzega, myśli i rozumie świat. Rozwój poznawczy porusza też takie elementy jak przetwarzanie informacji, inteligencja, rozwiązywanie problemów oraz pamięć.

Rozwój mowy i komunikacji to więcej niż nauka tworzenia wypowiedzi. W tym obszarze rozwojowym zwracamy uwagę na to jak dziecko rozumie język i jak się komunikuje. Słowo mówione jest zaledwie częścią tego. Rozwój mowy i komunikacji jest ważny ponieważ

mówienie jest wskaźnikiem rozwoju motoryki małej oraz odzwierciedla poziom rozwoju poznawczego.

Wspiera również myślenie, rozwiązywanie problemów, utrzymywanie relacji.

Czytanie jest jednym z najlepszych sposobów na to, aby zachęcić do komunikowania się i rozwijania zdolności językowych. Jako niemowlę, dziecko słysząc słowa i widząc obrazki jest w stanie połączyć je ze sobą.

Dzieci rosną i rozwijają się w szybkim tempie w okresie pierwszych pięciu lat życia. Mowa tu o następujących obszarach rozwoju: motorycznym (fizycznym) komunikacyjnym i językowym, poznawczym, społecznym i emocjonalnym. Wczesna interwencja pomaga w prawidłowym rozwoju podczas tego krytycznego okresu.

Wiele powstało teorii odnośnie rozwoju dziecka. Niektóre zyskały większy rozgłos niż inne. Te, które cieszą się dziś popularnością należą do takich autorów jak: Zygmunt Freud, Erik Erikson oraz Lew Wygotski.

Zygmunt Freud wierzył w to, że dzieci przechodzą przez konkretne fazy rozwoju będąc pod wpływem wrodzonych, nieświadomych popędów seksualnych. W związku z tym opracował fazy rozwoju psychoseksualnego. Jego teoria obejmuje okres od urodzenia do okresu dojrzewania.

Erik Erikson jest ojcem teorii rozwoju psychospołecznego, która różni się znacząco od stadiów rozwoju wyróżnionych przez Freuda. Dla Eriksona relacja ze środowiskiem jest podstawowym napędem do rozwoju. Jest to jedna z najbardziej wyczerpujących teorii rozwoju i obejmuje okres od urodzenia do starości.

Lew Wygotski opisując rozwój dziecka skupiał się na społecznych interakcjach. Jego teoria związana jest z postrzeganiem dzieci w roli uczniów, a rodziców jako mentorów prowadzących ich przez rozmaite okresy rozwojowe.

Poniższe tabele opisują tak zwane “kamienie milowe” dla rozwoju dziecka wzbogacone o ramy czasowe.

Potrzeby i zainteresowania są wymienione od 3 roku życia jako punkt startowy. Większości krajów europejskich nakłada na dzieci obowiązek szkolny od szóstego roku życia. Wiele krajów ma też placówki, do których można posłać dzieci za młode na rozpoczęcie edukacji szkolnej (od 3 roku życia), jest też szeroki wachlarz zajęć dodatkowych, na które można zapisać młodsze dziecko.

1.1. Tabela rozwojowych kamieni milowych
Kamienie milowe od 1 miesiąca do lat 2 lat

Rozwój fizyczny/motoryczny						
1 miesiąc	2 miesiące	4 miesiące	6 miesięcy	9 miesięcy	1 rok	2 lata
Reaguje na ból	Podąża wzrokiem za poruszającym się obiektem w linii poziomej (na początku bez przekraczania linii środkowej ciała),	Podąża wzrokiem za obiektem przekraczając linię środkową ciała	Przekłada obiekt z ręki do ręki	Staje z pomocą (8mc) raczkuje(9mc) chodzenie(10 mc)	Wskazuje na obrazki z książki	Kopiuje linie (bazgroły)
	Nie podtrzymuje głowy	Obracanie się na brzuch	Obracanie się na plecy	Strach przed upadkiem	Układanie wieży z 3-4 kostek (18mc)	Układanie wieży z 6 kostek
		Siedzi przy podparciu	Może siedzieć bez podparcia		Chodzi (13mc) Wchodzi po schodach (jak dorosły)	Chodzi do tyłu Schodzi po schodach (jak dziecko) Biega
					Pojawienie się preferencji ręki (18mc)	Może przekręcić klamkę, odkręcić pokrywkę słoika Wysoki poziom aktywności
					Rzucanie, kopanie piłki	Może celować piłką, którą rzuca
Rozwój społeczny/emocjonalny						
1 miesiąc	2 miesiące	4 miesiące	6 miesięcy	9 miesięcy	1 rok	2 lata
Uśmiech endogeniczny (Endogenous smile)	Uśmiech egzogeniczny (Exogenous smile)	Uśmiech społeczny	Lęk przed nieznanym (Stranger anxiety)	Zabawa w akuku	Lęk separacyjny Zależność od opiekuna Zabawa równoległa (parallel play), zabawa poprzez obserwację (onlooker play)	Egoizm, koncentracja na sobie Może występować agresja Naśladowanie zwyczajów i działań „Nie” to ulubione słowo
Rozwój językowy						
1 miesiąc	2 miesiące	4 miesiące	6 miesięcy	9 miesięcy	1 rok	2 lata
		Śmieje się na głos	Gaworzy	zamierzone powtórzenia (8mc): mama, papa,	Opanowanie 10 słów	Użycie rodzaju męskiego i żeńskiego Rodzice więcej rozumieją z dziecięcych wypowiedzi Mowa telegraficzna, Wypowiedzi dwuwyrazowe, 250 słów
Rozwój poznawczy (Piaget)						
1 miesiąc	2 miesiące	4 miesiące	6 miesięcy	9 miesięcy	1 rok	2 lata
Wrażenia/ruch Schematy Asymilacja i akomodacja					Uzyskuje stałość przedmiotu	Może używać symboli Obiekty przejściowe np. koc lub pluszowy miś Silny egocentryzm

<p>Brak stałości obiektu (jeżeli czegoś nie widzą, to dla nich nie istnieje)</p> <p>Inne: Wszystko wkładają do ust (5 mc)</p> <p>Etap grzechotki 1 r. ż. zabawa samodzielna, eksploracja, ważna relacja z postacią rodzicielską.</p>	(object penetrance)	Konkretne wykorzystanie przedmiotów
--	---------------------	-------------------------------------

Kamienie milowe od 3 lat do lat 12 +

Rozwój fizyczny/motoryczny				
3 lata	4 lata	5 lat	6-12 lat	12+ lat
Rysuje koło, odpina guziki	Kopiuje krzyżyk i prostokąt (4.5r.ż.)	Kopiuje kwadrat	Kopiuje trójkąt (6r.ż.) I figury sześciennie (7r.ż.) Drukowane litery Zawiązuje buty W rysunkach można rozpoznać człowieka z ciałem i kończynami	Skok wzrostowy charakterystyczny dla okresu adolescencji (dziewczynki przed chłopcami) Nadejście dojrzałości seksualnej (10+) Rozwój pierwszorzędnych i drugorzędnych cech płciowych .
Układanie wieży z 9 kostek	Dbanie o higienę	Częściowo jest w stanie się ubrać	Chłopcy ciężsi niż dziewczynki, stałe zęby (11 r.ż.)	
Rower trzykołowy, schodzenie po schodach (jak dorosły)	Skakanie na jednej nodze Schodzi po schodach (jak dorosły)	Pełna kontrola zwieraczy	Podskoki naprzemienne, Jazda na rowerze	
Wycinanki z papieru przy pomocy nożyczek Kontrola pęcherza (trening czystości)	Rzuca za siebie	Łapie piłkę obiema rękami	Dopracowane zdolności motoryczne	
Złapanie piłki rękami			Nabywa zdolności atletyczne, zwiększa się koordynacja wzrokowo- ruchowa	
Rozwój społeczny/emocjonalny				
3 lata	4 lata	5 lat	6-12 lat	12+ lat
Gry zespołowe Trwała tożsamość płciowa Zabawy specyficzne dla płci Znajomość własnej płci oraz pełnego imienia i nazwiska	Naśladowanie ról osób dorosłych Ciekawość seksu (zawaba w lekarza) Koszmary i strach przed potworami Wymyśleni przyjaciele	Konformizm wobec grupy rówieśniczej, romantyczne uczucia wobec innych, faza edypalna	„Zasady gry” są istotne. Zajęcia sportowe, bycie członkiem zespołu Separacja płci Uczucia seksualne nie są widoczne Demonstracja własnych kompetencji	Tożsamość jest kluczową kwestią Konformizm wobec rówieśników Maleje ilość zajęć sportowych Relacje międzypłciowe

			niezwykle ważna w tym okresie	
Rozwój językowy				
3 lata	4 lata	5 lat	6-12 lat	12+ lat
Pełne zdania 900 słów, rozumie cztery razy tyle Rozpoznaje typowe obiekty i rysunki Wypowiedzi są zrozumiałe dla osób trzecich	Może opowiadać historyjki używa liczby mnogiej tworzy zdania złożone	Pytania dotyczące znaczenia słów Słowa o znaczeniu abstrakcyjnym są nieosiągalne	Przejście z mowy egocentrycznej do mowy uspołecznionej Rozwój słownictwa (50 000 słów do 12 r. ż.) Odróżnia prawą stronę od lewej	Osobisty wzorzec wypowiedzi Komunikacja zajmuje centralne miejsce w relacji
Rozwój poznawczy (Piaget)				
3 lata	4 lata	5 lat	6-12 lat	12+ lat
Powtarza 3 cyfry Wskazuje i liczy 3 obiekty Nazywa kolory	Powtarza 4 cyfry Identyfikuje części ciała	Liczy 10 obiektów poprawnie	Brak myślenia abstrakcyjnego Strategie pamięciowe (Mnemonic strategies) Osobiste poczucie tego co jest złe i dobre wykształcone pojęcie stałości, objętości i masy (law of conservation) możliwość dokonywania kategoryzacji (seration)	Strategie rozwiązywania problemów rozwój myślenia abstrakcyjnego myślenie hipotetyczno-dedukcyjne

1.2. Potrzeby dziecka a wiek

	3 lata	4 lata	5 lat	6 -12 lat	12+ lat
Potrzeby	Dzieci chcą wiedzieć o wszystkim i zrozumieć słowa. Kiedy są do tego zachęcane używają słów zamiast łapać, płakać i popychać. Bawią się z innymi.	Eksploracja, próbowanie, testowanie limitów. Rozsądne ograniczenia dla ochrony dziecka i innych. Uczenie by dzielić się, brać i bawić się grzecznie z innymi. Dawanie opcji wyboru i wspomaganie uczenia się na własny sposób. Uczenie się nowych słów.	Dużo aktywnej zabawy. Potrzeba bliskości i uwagi. Uczenie się kim jest dziecko i jak wpasowuje się w dynamikę z innymi. Bardziej szczegółowe odpowiedzi. Wykorzystywanie wyobraźni.	Aktywność fizyczna. Dzienny rozkład zajęć, rozumienie swoich emocji, spotkanie się z przyjaciółmi, bycie częścią podejmowania decyzji, dbanie o siebie.	Śmiech i zabawa dla dobrego samopoczucia i utrzymywania balansu między przyjemnościami i obowiązkami. Autoekspresja: ubranie, fryzura, chłopak/dziewczyn a, prywatność, własna przestrzeń.

Zainteresowania	Aktywność fizyczna, rozpoznawanie liter, socjalizacja, bazgranie, pytania typu "dlaczego", od czasu do czasu – dzielenie się. Początek rozumienia jak rozwiązywać problem samodzielnie.	Aktywność fizyczna: bieganie, skakanie, wspinanie się. Zabawa z numerami. Pojmowanie świata dookoła dziecka, zabawa z przyjaciółmi, rysowanie.	Wysoki poziom aktywności pod ukierunkowanie. Pisanie własnego imienia. Rysowanie obrazków, tworzenie projektów, wychodzenie do biblioteki. Aktywności grupowe, dzielenie się, czas w osamotnieniu z daleka od innych dzieci od czasu do czasu. .	Uczenie się pracować nad zadaniami typu: koszenie trawy, pieczenie itp, dbanie o zwierzęta i ludzi, nocowanie u znajomych, branie udziału w aktywnościach sportowych, muzyka i moda	Aby stać się niezależnym. Rozmawianie o problemach w świecie ludzi dorosłych. Przyjaciele są bardziej ważni niż kiedykolwiek. Bycie sobą i obserwowanie innych. Zgłaszanie się do różnych aktywności.
-----------------	---	--	--	---	---

Handout 1.2

Rady dla rodziców odnośnie wyboru aktywności pozaszkolnych

1. Pomyśl o zainteresowaniach swojego dziecka i jego talentach. Zanim zaczniesz rozważać konkretne aktywności, zrób krok w tył. Postaraj się spojrzeć świeżym okiem na swoje dziecko. Co chciałoby robić? Jakie są jego naturalne talenty? Co go ekscytuje? Co sprawia, że czuje satysfakcję i spełnienie?

Jak zdecydować?

- poprzez rozmowę z dzieckiem o tym na jakie zajęcia chciałoby się zapisać;
- obserwację zachowania dziecka;
- poprzez kwestionariusze.

2. Pomyśl o umiejętnościach, które chciałbyś aby twoje dziecko rozwinęło.

Pomyśl o tym jakie umiejętności ty - jako rodzic, chciałbyś w dziecku rozwinąć. Co dziecko może osiągnąć poprzez aktywność, która przyszła ci na myśl? Czy chcesz, aby ta aktywność pomogła w budowaniu kondycji fizycznej, samooceny albo kreatywności? Wiele różnych typów zajęć pozaszkolnych może pomóc w rozwijaniu cech, które mogłyby być potrzebne twojemu dziecku. Poprzez szersze spojrzenie na sytuację możesz w lepszym stopniu zrozumieć jakie zajęcia dodatkowe mogłyby być potrzebne i wartościowe.

3. Próbuj nowych aktywności.

Możesz również poszukiwać czegoś co jest poza strefą komfortu twojego dziecka, co moglibyście zrobić wspólnie. Może to być ważne dla rozwoju nowych zainteresowań oraz kształcenia poczucia kompetencji w różnych obszarach.

4. Nie zmuszaj dziecka do uczestnictwa jeśli chce zrezygnować z zajęć pozaszkolnych.

Prawdopodobnie nadejdzie czas, kiedy dziecięcy zapał do wykonywania danej aktywności zmaleje. To naturalne, że dzieci w pewnym momencie tracą zainteresowanie. Jeżeli twoje dziecko przestanie lubić daną aktywność albo będzie chciało zaprzestać jej wykonywanie porozmawiajcie o jego emocjach i o tym co motywuje podjęcie takiej decyzji. Pomyśl jak mógłbyś zbalansować aktywność dziecka w taki sposób, który umożliwi mu rozwój umiejętności i uczestnictwo w zajęciach, ale też zapewni dobrą zabawę w bezpiecznym środowisku.

5. Zajęcia pozaszkolne mogą być drogą.

Upewnij się jakie koszty są związane z wybraną przez siebie aktywnością. Jeżeli przekracza twój budżet, wykreśl ją z listy opcji do wyboru.

6. Pomyśl o tym jak dużo czasu będziesz musiał poświęcić na daną aktywność.

Lepiej rozpocząć z jedną aktywnością i zobaczyć jak twoje dziecko reaguje, a dopiero później myśleć o kolejnych. Jeśli zmiana jest pozytywna szukaj nowych aktywności. Pamiętaj o tym, aby przeprowadzić ewaluację odnośnie tego czy wprowadzona zmiana służy twojemu dziecku.

Handout 1.3

Nazwa: Ja i zainteresowania mojego dziecka

Potrzebne materiały: Długopisy, LISTA DZIECIĘCYCH ZAINTERESOWAŃ DLA RODZICÓW podzielona na grupy wiekowe, LISTA AKTYWNOŚCI DO WYKONANIA (Aneks 1.1, 1.2, 1.3, 1.4). Ilość materiałów zależy od ilości uczestników.

Liczba uczestników: brak limitów

Grupa docelowa: rodzice, nauczyciele, trenerzy, wychowawcy, ect.

Wiek uczestników: brak limitów

Wymagany czas: 30 min.

Opis metody: Przekaż LISTĘ ZAINTERESOWAŃ DZIECKA DLA RODZICÓW oraz LISTĘ AKTYWNOŚCI (załączniki 1.1, 1.2, 1.3, 1.4) każdemu z uczestników. Następnie krótko wyjaśnij, co znajdują się na rozdanych arkuszach i zapoznaj uczestników z zasadami dotyczącymi każdego z etapów ćwiczenia.

Krok 1. Identyfikowanie zainteresowań dziecka (15 min.)

Przeczytaj poniższą listę i umieść zielony znacznik (✓) obok aktywności, które Twoje dziecko lubi obecnie, i dodaj działania, które nie są uwzględnione na liście, a które są ważne dla Twojej rodziny lub które z powodu miejsca zamieszkania mogłyby być dostępne dla Twojego dziecka.

Krok 2. Lista aktywności (15 min.)

Po zidentyfikowaniu zainteresowań dziecka wymień 10 z nich, które najprawdopodobniej pomogą Twojemu dziecku w rozwoju.

Krok 1. Identyfikowanie zainteresowań dziecka (15 min.)

Przeczytaj poniższą listę i umieść zielony znacznik (✓) obok aktywności, którą Twoje dziecko lubi obecnie, i dodaj działania, które nie są uwzględnione na liście, a które są ważne dla Twojej rodziny lub które z powodu miejsca twojego zamieszkania mogłyby być potencjalnie ciekawe i dostępne dla twojego dziecka.

**LISTA DZIECIĘCYCH ZAINTERESOWAŃ
- dzieci do 4 roku życia -**

- zabawa na świeżym powietrzu
- zabawa z innymi dziećmi
- odwiedzanie sąsiadów, przyjaciół, rodziny
- rysowanie
- malowanie
- szkicowanie
- wycinanki/wydzieranki
- zabawa ze zwierzętami
- przebywanie ze zwierzętami
- karmienie zwierząt
- pielęgnowanie ogrodu/sadzenie kwiatków
- tańczenie
- śpiewanie
- gra na instrumentach muzycznych
- słuchanie muzyki
- słuchanie bajek/baśni/legend
- oglądanie i opisywanie fotografii
- wycieczki na ryby z mamą lub tatą
- jazda na rowerze
- wycieczki górskie
- spacerowanie
- oglądanie telewizji
- wspólne gotowanie/grill/piknik

Inne czynności, które nie zostały wymienione:

.....
.....
.....

Krok 2. Lista aktywności (15 min.)

Po zidentyfikowaniu zainteresowań dziecka, wymień 10 z nich, które najprawdopodobniej pomogą Twojemu dziecku w rozwoju. Może to służyć jako przypomnienie.

LISTA AKTYWNOŚCI, O KTÓRYCH WARTO PAMIĘTAĆ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Krok 1. Identyfikowanie zainteresowań dziecka (15 min.)

Przeczytaj poniższą listę i umieść zielony znacznik (✓) obok aktywności, którą Twoje dziecko lubi obecnie, i dodaj działania, które nie są uwzględnione na liście, a które są ważne dla Twojej rodziny lub które z powodu miejsca twojego zamieszkania mogłyby być potencjalnie ciekawe i dostępne dla twojego dziecka.

**LISTA DZIECIĘCYCH ZAINTERESOWAŃ
- dzieci do 4 do 6 roku życia -**

- uprawianie sportów indywidualnych
- uprawianie sportów zespołowych
- zabawa w pomieszczeniach
- zabawa na świeżym powietrzu (np. w chowanego)
- granie na komputerze / telefonie / tablecie / ...
- odwiedzanie sąsiadów, przyjaciół, krewnych
- organizowanie imprez
- chodzenie na zabawy
- udział w konkursach
- przeglądanie czasopism, katalogów itp.
- rysowanie
- malowanie
- szkicowanie
- wycinanki/wydzieranki z papieru
- zajęcia manualne
- zbieranie przedmiotów (np. liści, kamieni itp.)
- zabawa ze zwierzętami
- dbanie o zwierzęta
- prace ogrodowe
- taniec
- śpiewanie
- granie na instrumentach muzycznych
- słuchanie muzyki
- słuchanie bajek / opowiadań / legend / ...
- oglądanie zdjęć i rozmawianie na ich temat
- łowienie ryb z mamą lub tatą
- jazda na rowerze
- wędrowki górskie
- spacerowanie
- oglądanie telewizji / filmów

- ___ gotowanie / grillowanie / pikniki
- ___ wyjazd na kemping
- ___ zwiedzanie ogrodów zoologicznych / muzeów / akwariów / planetariów /...
- ___ pójście na film / do teatru / na koncert / wydarzenie sportowe /...

Inne rzeczy nie wymienione:

Krok 2. Lista aktywności (15 min.)

Po zidentyfikowaniu zainteresowań dziecka, wymień 10 z nich, które najprawdopodobniej pomogą Twojemu dziecku w rozwoju. Może to służyć jako przypomnienie.

LISTA AKTYWNOŚCI O KTÓRYCH WARTO PAMIĘTAĆ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Aneks 1.3

Krok 1. Identyfikowanie zainteresowań dziecka (15 min.)

Przeczytaj poniższą listę i umieść zielony znacznik (✓) obok aktywności, którą Twoje dziecko lubi obecnie, i dodaj działania, które nie są uwzględnione na liście, a które są ważne dla Twojej rodziny lub które z powodu miejsca twojego zamieszkania mogłyby być potencjalnie ciekawe i dostępne dla twojego dziecka.

LISTA DZIECIĘCYCH ZAINTERESOWAŃ - dzieci do 6 do 12 roku życia -

- uprawianie sportów indywidualnych
- uprawianie sportów zespołowych
- zabawy w pomieszczeniach
- zabawy na świeżym powietrzu (np. w chowanego)
- granie na komputerze / telefonie / tablecie / ...
- używanie mediów społecznościowych
- oglądanie telewizji / filmów
- odwiedzanie sąsiadów, przyjaciół, krewnych
- organizowanie imprez
- chodzenia na imprezy
- udział w rozmowach rodzinnych
- spotkanie się z przyjaciółmi, znajomymi
- wystąpienia publiczne
- udział w konkursach
- przeglądanie czasopism, katalogów itp.
- czytanie
- słuchanie bajek / opowiadań / legend / ...
- nauka języków obcych
- rysowanie/malowanie
- dekorowanie
- budowanie / projektowanie
- zajęcia manualne
- zbieranie przedmiotów (np. liści, kamieni, serwetek, ...)
- zabawa ze zwierzętami
- dbanie o zwierzęta
- prace ogrodowe
- taniec
- śpiewanie
- granie na instrumentach muzycznych
- słuchanie muzyki
- granie w teatrze
- jazda na rowerze
- wędrowki po górach
- spacer
- podróże

- ___ odkrywanie nowych miejsc
- ___ studiowanie natury
- ___ gotowanie / grillowanie / pikniki
- ___ wyjazdy na kemping
- ___ zwiedzanie ogrodów zoologicznych / muzeów / akwariów / planetariów /...
- ___ pójście na film /do teatr /na koncert / wydarzenie sportowe /...

Inne czynności, które nie zostały wymienione:

.....
.....
.....

Krok 2. Lista aktywności (15 min.)

Po zidentyfikowaniu zainteresowań dziecka, wymień 10 z nich, które najprawdopodobniej pomogą Twojemu dziecku w rozwoju. Może to służyć jako przypomnienie.

LISTA AKTYWNOŚCI O KTÓRYCH WARTO PAMIĘTAĆ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Przeczytaj poniższą listę i umieść zielony znacznik (✓) obok aktywności, którą Twoje dziecko lubi obecnie, i dodaj działania, które nie są uwzględnione na liście, a które są ważne dla Twojej rodziny lub które z powodu miejsca twojego zamieszkania mogłyby być potencjalnie ciekawe i dostępne dla twojego dziecka.

LISTA DZIECIĘCYCH ZAINTERESOWAŃ - dzieci od 12 roku życia -

- uprawianie sportów indywidualnych
- uprawianie sportów grupowych
- zabawy w pomieszczeniach
- zabawy na świeżym powietrzu (np. w chowanego)
- granie na komputerze / telefonie / tablecie / ...
- używanie mediów społecznościowych
- oglądanie telewizji / filmów
- odwiedzanie sąsiadów, przyjaciół, krewnych
- organizowanie imprez
- chodzenia na imprezy
- udział w rozmowach rodzinnych
- spotykanie się z przyjaciółmi, znajomymi
- wystąpienia publiczne
- udział w konkursach
- przeglądanie czasopism, katalogów itp.
- czytanie
- słuchanie bajek / opowiadań / legend / ...
- nauka języków obcych
- obcowanie ze sztuką
- rysowanie/malowanie
- rearanżacja mebli
- tworzenie nowych rzeczy
- uczenie się jak pewne przedmioty funkcjonują
- zajęcia manualne
- zbieranie przedmiotów (np. liści, kamieni, serwetek)
- zabawa ze zwierzętami
- dbanie o zwierzęta
- ogrodnictwo
- taniec
- śpiew
- granie na instrumencie muzycznym

- ___ granie w teatrze
- ___ jazda na rowerze
- ___ chodzenie po górach
- ___ spacery
- ___ podróże
- ___ poznawanie nowych miejsc
- ___ badanie natury
- ___ gotowanie/grill/barbecue
- ___ wyjazd pod namiot
- ___ zwiedzanie zoo/muzeum/planetarium
- ___ pójście do kina/teatru/na koncert, na imprezy sportowe/...
- ___ analizowanie filmów/teatru/koncertów/imprez sportowych/...
- ___ wolontariat
- ___ praca na rzecz organizacji charytatywnych
- ___ przewidywanie potrzeb innych
- ___ odwiedzanie osób starszych
- ___ dbanie o chorych
- ___ służenie radą
- ___ rozwiązywanie problemów
- ___ analizowanie systemów
- ___ angażowanie się w działalność gospodarczą
- ___ uczenie innych
- ___ opieka nad ludźmi
- ___ organizowanie informacji/danych
- ___ badania naukowe
- ___ studiowanie mediów
- ___ dbanie o budżet
- ___ angażowanie się w życie społeczne
- ___ rozmowy o polityce
- ___ analiza akcji i inwestycji na giełdzie
- ___ przetwarzanie danych
- ___ science fiction
- ___ fotografia
- ___ pisanie poezji i opowiadań
- ___ programowanie
- ___ obserwowanie ludzkiego zachowania
- ___ aktywności związane z kościołem
- ___ rozwiązywanie krzyżówek
- ___ filozofia

- ___ analiza organizmów
- ___ planowanie wydarzeń/imprez
- ___ badanie artefaktów
- ___ studiowanie map
- ___ sprzedawanie produktów
- ___ pismo analityczne
- ___ praca z liczbami

Inne czynności, które nie zostały wymienione:

.....
.....
.....

Krok 2. Lista aktywności (15 min.)

Po zidentyfikowaniu zainteresowań dziecka, wymień 10 z nich, które najprawdopodobniej pomogą Twojemu dziecku w rozwoju. Może to służyć jako przypomnienie.

LISTA AKTYWNOŚCI O KTÓRYCH WARTO PAMIĘTAĆ

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Handout 1.4

Nazwa: Oto ja

Potrzebne materiały: Wydrukowany Aneks 1.5, długopis/ołówek/marker w zależności od ilości uczestników

Liczba uczestników: Brak ograniczeń

Grupa docelowa: Brak ograniczeń

Wymagany czas: W zależności od tego jak duża jest grupa i jak wiele jest pytań (30 min)

Opis metody:

Rozdajemy uczestnikom załącznik 1.5 i coś do pisania (długopisy/ołówek/markery). Trener krótko tłumaczy na czym będzie polegało zadanie, podaje przykłady i kilka zasad dotyczących tego, co oznacza każda część obrazu:

- (a) głowa - reprezentuje stan psychiczny;
- (b) ciało - uczucia,
- (c) nogi - reprezentują stan fizyczny (15 minut).

Poproś uczestników, aby zapisali swoje przemyślenia na temat wszystkich 3 części rysunku w odniesieniu do ostatniej aktywności, a następnie niech wszyscy w kółku podzielą się swoimi wynikami.

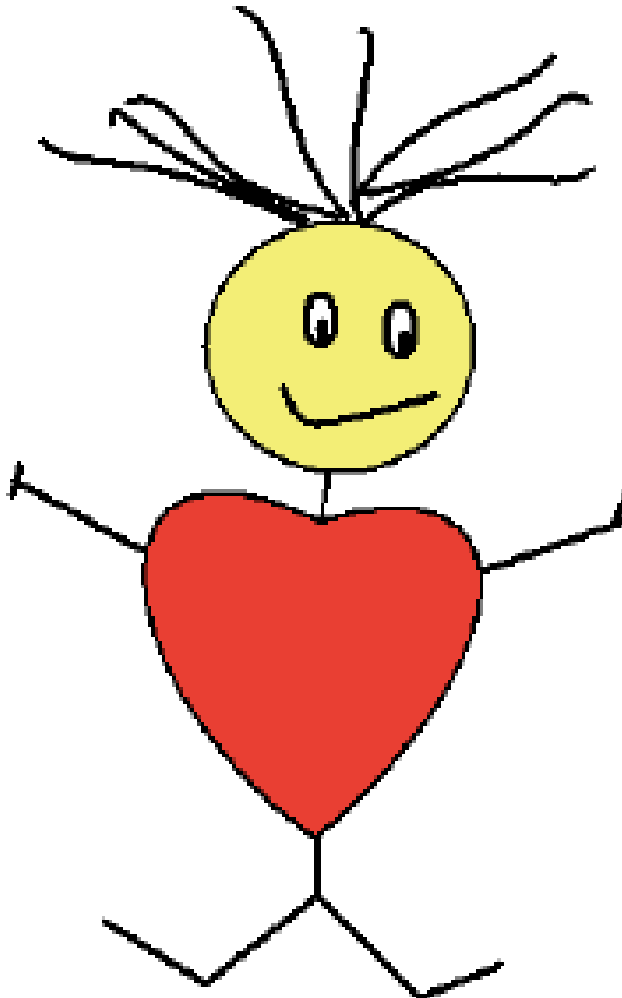
Oto ja

Co każda z części tego obrazka oznacza?

- (a) głowa - reprezentuje stan psychiczny
- (b) ciało - uczucia,
- (c) nogi - reprezentują zdrowie fizyczne

- Napisz swoje przemyślenia na temat wszystkich 3 części rysunku dotyczących ostatniej aktywności (15 min.).

- Wszyscy ustawieni w kółku dzielą się owocami swojej pracy (15 min na całość).

Handout 1.5

Nazwa: Samochód

Potrzebne materiały: Wydrukowany Aneks 1.6 długopisy/ołówek/markery. Potrzebnych jest tyle ile uczestników.

Liczba uczestników: Brak ograniczeń

Wiek uczestników: Brak ograniczeń

Wymagany czas: W zależności od wielkości grupy i pytań (30 min.)

Opis metody:

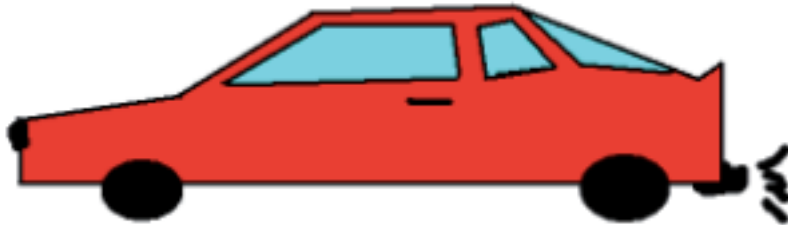
Rozdajemy po aneksie 1.6 oraz po długopisie/ołówku/markerze na uczestnika. Trener tłumaczy zadanie oraz podaje przykłady jak poprawnie można je wykonać, zwracając uwagę na części samochodu, które można wykorzystać (lusterko, pedał gazu, silnik, kierowca, etc.) (15 min.).

- Z jaką częścią samochodu się identyfikujesz kiedy myślisz o roli jaką spełniasz w edukacji swoich dzieci?
- Napisz, dlaczego wybrałeś tą część samochodu, aby cię reprezentowała (15 min.)

Uczestnicy ustawieni w kółku dzielą się wynikami i tłumaczą dlaczego wybrali akurat tą część auta jaką taką która ich reprezentuje (15 min.)

Aneks 1.6**Samochód**

- Z którą części samochodu identyfikujesz się, kiedy myślisz o roli, którą odgrywasz w edukacji swojego dziecka? Na przykład: kierownica (ktoś kto prowadzi), pedał gazu (reguluje prędkość), silnik (napędza), lusterko (jest z boku) , itd.
- Zapisz na kartce, dlaczego właśnie ta część samochodu reprezentuje ciebie (15 min.)
- Następnie wszyscy stojący w kółku dzielą się swoimi wynikami i wyjaśniają, dlaczego wybrali tę część samochodu do reprezentowania siebie. (15 min.)

Handout 1.6

Nazwa: Pytania

Potrzebne materiały: Prowadzący powinien przygotować listę pytań, które będzie chciał wykorzystać. Lista powinna skupiać się na pierwotnym celu, czyli – dlaczego zdecydowałeś się na prowadzenie ćwiczenia? Prowadzący powinni również przygotować listę pytań w razie, gdyby pojawiły się niespodziewane wątki/tematy.

Liczba uczestników: 10 - 30

Wiek uczestników: Minimum 14 lat

Wymagany czas: 20 min

Opis metody:

Trener prowadzi uczestników przez serię etapów, które mają spowodować, że nabyta wiedza i doświadczenie wprowadzą nowe i korzystne zmiany w ich życiu

Każde z pytań to pewnego rodzaju filtr, który skupia się na podstawowych aspektach uczenia się.

Krok 1 – Powtórz, przypomnij sobie, zapamiętaj.

Odśwież pamięć uczestników odnośnie problemu, który poruszaliście na zajęciach.

Krok 2 - Efekt

Zapytaj jak wpłynęło to na jednostkę i grupę.

Krok 3 - Podsumowanie

Poproś grupę aby podsumowali czego się nauczyli.

Krok 4 - Zastosowanie

Zapytaj w jaki sposób będą wdrażać tą informację do swojego życia.

Przykłady pytań:

Krok 1: Co się stało?

Krok 2: W jaki sposób to doświadczenie na ciebie wpłynęło? Czy wykonywanie tego ćwiczenia wywarło jakiś wpływ na grupę?

Krok 3: Możesz podsumować o czym diskutowaliśmy?

Krok 4: Czy widzisz powiązanie między tym o czym rozmawialiśmy a twoim życiem?

Krok 5: Co zrobiłbyś inaczej następnym razem?

Pytania kończące dyskusje:

1. Jak się czuleś podczas odbywania tej aktywności / w tej roli / jako część grupy, etc?
a) komfortowo; b) naturalnie; c) niekomfortowo;
2. Czy uważasz, że możesz zastosować to działanie w innych sytuacjach?
a) tak; b) nie; c) nie wiem.
3. Jak bardzo przydatny był dla ciebie ten trening?
a) wcale nieprzydatny; b) nieprzydatny; c) w porządku; d) przydatny; e) bardzo przydatny.

Notatki dodatkowe: Trener może prowadzić zadanie w kierunku wyznaczonego na potrzeby zajęć celu.

Jeśli istnieją pewne ograniczenia czasowe, trener może ograniczyć czas przeznaczony na każdą odpowiedź (na przykład może oznajmić, że każdy uczestnik musi odpowiedzieć jednym zdaniem lub ma minutę na wyjaśnienie). Trener może również określić reguły, co do tego jaka jest kolejność odpowiadania.

Upewnij się, że pytania, z których korzystasz są jasne.

Metodę tę można również zastosować w formie pisemnej jako indywidualny kwestionariusz dla każdego uczestnika.

MODUŁ 1

BIBLIOGRAFIA I ODOŚNIKI

California Department of Education. Social-Emotional Development Domain. Retrieved on December 03, 2018.

<https://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/itf09socemodev.asp>

California Department of Education. What I like, What I need. Retrieved on December 03, 2018. <https://www.cde.ca.gov/sp/cd/re/cagdevelopment.asp>

Child Developmental Milestones by Age". *Gold Learners*. Retrieved on December 03, 2018. <https://www.goldlearners.com/toddler-and-preschooler>

Cognifit: Salud, Cerebro y Neurociencia. Etapas del desarrollo cognitivo del niño según Piaget. Retrieved on December 03, 2018. <https://blog.cognifit.com/es/teoria-piaget-etapas-desarrollo-ninos/>

Developmental Milestones by Age". *Autism Speaks*. Retrieved on December 03, 2018. <https://www.autismspeaks.org/learn-signs>

Encyclopedia of Children's health. Cognitive Development. Retrieved on December 03, 2018. <http://www.healthofchildren.com/C/Cognitive-Development.html>

Help me grow. What is motor or physical development. Retrieved on December 03, 2018.

<http://helpmegrowmn.org/HMG/HelpfulRes/Articles/WhatMotorPhysicalDev/index.html>

"Sign Me Up!: The Parents' Complete Guide to Sports, Activities, Music Lessons, Dance Classes, and Other Extracurriculars", Paperback – August 1, 2003, by Stacy M. DeBroff

"Organized Activities As Contexts of Development: Extracurricular Activities, After School and Community Programs", 1st Edition by Joseph L. Mahoney (Editor), Reed W. Larson (Editor), Jacquelynne S. Eccles (Editor)

Toga AW, Thompson PM, Sowell ER; Thompson; Sowell (2006). «Mapping brain maturation». *Trends Neuroscience* 29 (3): 148-59. PMC 3113697.

USMLE Step 1 Lecture Notes 2018: 7-Book Set (*Kaplan Test Prep*) 1st Edition ... *First Aid for the USMLE Step 1* 2018, 28th Edition by Tao Le Paperback

<https://books.google.ro/books?id=nNc-uO9683cC&printsec=frontcover&dq=How+to+Choose+Extracurricular+Activities&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwjvwbWewYvgAhWRZFAKHwB6IQ6AEIMDAC#v=onepa>

Project number: 2017-1-PL01-KA204-0382

[ge&q=How%20to%20Choose%20Extracurricular%20Activities&f=false](#)

<https://books.google.ro/books?id=0E54AgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=How+to+Choose+Extracurricular+Activities&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwjvwbWewYvgAhWRZFAKHwBS6IQ6AEINTAD#v=onepage&q=How%20to%20Choose%20Extracurricular%20Activities&f=false>

1. Rozwój dziecka jest to:
 - a. rozwój motoryczny
 - a. **proces dojrzewania od niemowlęstwa do dorosłości**
 - b. czas w którym dzieci zaczynają bawić się z innymi
2. Jakie obszary rozwoju dziecka możemy wyróżnić?
 - a. **Fizyczny/motoryczny, społeczny/emocjonalny, poznawczy**
 - a. Biologiczny i poznawczy
 - b. Motoryczny, emocjonalny, sportowy
3. Dzieci nie wyrażają emocji do 6 roku życia.
 - a. To zależy od dziecka
 - a. **Fałsz**
 - b. Prawda
4. Dzieci zaczynają się bawić w gry symboliczne w wieku 12 lat.
 - a. W zależności od tego czy partnerzy są dostępni
 - b. Prawda
 - a. **Fałsz**
5. Jaka strategia jest najlepsza gdy twoje dziecko chce zrezygnować z dodatkowych zajęć pozaszkolnych?
 - a. Nalegaj aby uczęszczało na zajęciach, to będzie dla niej/niego dobre
 - b. **Rozmawiaj ze swoim dzieckiem o tym, co motywuje tą decyzję**
 - c. Zapisz swoje dziecko na inne zajęcia, które będzie lubiło bardziej niż te z których chce zrezygnować
6. Kto jest w pierwszej kolejności odpowiedzialny za to aby dzieci angażowały się w rozwijającą aktywność pozaszkolną?
 - a. **Rodzice**
 - b. Szkoła

- c. Dzieci
7. Co musisz zrobić zanim zaczniesz planować konkretne aktywności zajęcia pozaszkolne dla twojego dziecka?
 - a. **Porozmawiaj ze swoim dzieckiem o tym na jakiego rodzaju zajęcia chciałoby się zapisać**
 - b. Nie obserwuj zachowania dziecka
 - c. Wybierz aktywności które są teraz modne
 8. Co musisz zrobić jeśli jakieś zajęcia pozaszkolne przekracza twoje możliwości finansowe?
 - a. **Upewnij się, że tego rodzaju aktywność nie jest na twojej liście opcji do wyboru**
 - b. Weź pożyczkę
 - c. Powiedz dzieciom "nie" bez żadnych wyjaśnień
 9. Co musisz zrobić, kiedy twoje dzieci są zbyt zmęczone po aktywnościach pozaszkolnych?
 - a. Nic, potrzebują czasu żeby się przycząić
 - b. **Ustal nowe ramy czasowe, które dziecko ma przeznaczać na zajęcia pozaszkolne i ponownie oceń w jaki sposób ta zmiana na nie wpłynęła**
 - c. Nalegaj, aby kontynuowało aktywność, będzie to dla niego/niej dobre
 10. W jaki sposób należy zachęcać dziecko do podejmowania nowych aktywności?
 - a. Doceniaj wysiłki tylko jeśli osiągną sukcesy
 - b. Nie pozwól im by samodzielnie rozwiązywały problemy
 - c. **Nagradzaj ich ciekawość**

PaRentsEdu

Diagnoza potrzeb dziecka w obszarze aktywności pozaszkolnych'

1. Czy kurs obejmował materiał, którego oczekiwałaś? Odpowiedź uzasadnij

2. Który z nieuwzględnionych obszarów tematycznych powinien znaleźć się w materiale?

3. Jakie są mocne i słabe strony modułu 1?

4. Czy materiały w adekwatny, wyczerpujący sposób opisały teorie, koncepcje oraz ćwiczenia?

5. Czy odpowiedź zwrotna po wypełnionym teście wzbogaciła twoją wiedzę na temat siebie?

6. Jak wiele czasu poświęciłeś na moduł 1?

7. Czy wiedziałeś gdzie należy kliknąć, aby przejść dalej?

8. Czy skorzystałeś z linków zewnętrznych znajdujących się w bibliografii?

9. Czy którakolwiek z aktywności pomogła Ci lepiej zrozumieć temat modułu 1?

**10. Jakie zmiany wprowadziłbyś do modułu 1 aby go udoskonalić?
Pamiętaj, że wszystkie sugestie są mile widziane!**

Erasmus+

Project number: 2017-1-PL01-KA204-038295

